Nijmegen

Uitvoeringsagenda mantelzorgondersteuning

2026-2029

Inhoudsopgave

3 **INLEIDING**

5 **MANTELZORG IN NIJMEGEN – FEITEN EN CIJFERS**

7 **ONZE FOCUS**

9 **VERBINDING MET ANDERE PROGRAMMA'S, OPGAVEN EN AKKOORDEN**

10 **HET EXPERTISECENTRUM STERKER MANTELZORG NIJMEGEN**

11 **1. HET VINDEN VAN MANTELZORGERS**

13 **2. HET VERSTERKEN VAN DE POSITIE EN REGIE VAN MANTELZORGERS**

15 **3. HET VERLICHTEN VAN DE TAAK VAN MANTELZORGERS**

17 **4. HET VERBINDEN VAN INFORMELE EN FORMELE ONDERSTEUNING EN ZORG**

20 BIJLAGE 1: ACTIVITEITEN VINDEN

21 BIJLAGE 2: ACTIVITEITEN VERSTERKEN

22 BIJLAGE 3: ACTIVITEITEN VERLICHTEN

24 BIJLAGE 4: ACTIVITEITEN VERBINDEN

Inleiding

Nijmegen telt zo'n 55.000 mantelzorgers die zich inzetten voor hun naasten. Veel mantelzorgers zien zichzelf niet als mantelzorger en vinden het heel gewoon te zorgen voor een naaste. Mensen mantelzorgen uit vanzelfsprekendheid, liefde en genegenheid, maar ook omdat ze zich verplicht voelen. Mantelzorg kan veel voldoening en betekenis geven. Veel mantelzorgers merken dat ze niet alleen praktische hulp bieden, maar ook een belangrijke bron van emotionele steun zijn. Dit heeft een grote impact op het welzijn van hun naaste. Bovendien blijkt mantelzorg te kunnen bijdragen aan persoonlijke ontwikkeling: mantelzorgers groeien in empathie, veerkracht en organisatorische vaardigheden. Daarnaast ervaren mantelzorgers vaak diepere relaties binnen hun familie, vriendenkring of met andere mantelzorgers.

Toch ervaren veel mantelzorgers ook de keerzijde. De druk op mantelzorgers is de afgelopen jaren toegenomen, mede door de groeiende zorgvraag als gevolg van vergrijzing, langer thuis wonen en het tekort aan zorgpersoneel. Hierdoor komt er steeds meer op de schouders van mantelzorgers terecht. Mantelzorg vraagt niet alleen fysiek veel, maar kan ook mentaal zwaar zijn. De constante zorgen om een naaste, het gevoel altijd 'aan' te staan, en het combineren van mantelzorg met werk of gezin kunnen leiden tot emotionele overbelasting. Daarnaast weten veel mantelzorgers niet van welke ondersteuningsmogelijkheden zij gebruik kunnen maken. Om ervoor te zorgen dat zij hun waardevolle rol kunnen blijven vervullen, is toegankelijke en passende ondersteuning cruciaal. Wanneer ondersteuning aansluit bij iemands persoonlijke situatie en draagkracht, is het beter vol te houden en kan overbelasting worden voorkomen.

Er zijn miljoenen mensen die zorgdragen voor een naaste en de ondersteuning die zij bieden kan sterk variëren. Wat een mantelzorger nodig heeft, hangt af van wie er verzorgd wordt (bijvoorbeeld iemand met geheugenproblemen, een migratieachtergrond, lhbtiq+ persoon, psychische problemen of een handicap), hoe intensief die ondersteuning is en wat je precies doet (van boodschappen doen tot 24-uurszorg). Ook speelt mee wie de mantelzorger zelf is: een jongere, een werkende ouder, iemand met een migratieachtergrond of iemand die zelf al ouder en kwetsbaar is. Binnen de agenda richten wij ons niet op specifieke doelgroepen, maar kijken we vooral naar de individuele behoeften van mantelzorgers. We zien namelijk dat de ondersteuningsvraag binnen een bepaalde doelgroep niet hetzelfde is, en dat een mantelzorger bovendien vaak in meerdere doelgroepen tegelijk kan vallen. Het centraal stellen van de persoonlijke situatie en behoefte zorgt ervoor dat de ondersteuning beter aansluit en daadwerkelijk helpend is.

Als gemeente dragen we een grote verantwoordelijkheid voor het ondersteunen van mantelzorgers. Volgens de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zijn wij verplicht om mantelzorgers te ondersteunen, waarderen en faciliteren. Daarnaast hebben we volgens de Jeugdwet de taak om ouders te ondersteunen, zodat zij hun rol als verzorger en opvoeder kunnen blijven vervullen. We bieden deze ondersteuning onder meer aan via Sterker Mantelzorg Nijmegen, diverse vormen van respijtzorg, waarderingsactiviteiten en door intensieve samenwerking met onze welzijnspartners.

De toekomst van mantelzorg

Vroeg of laat krijgen we allemaal te maken met een zorgvraag, voor onszelf of voor onze naasten. Door de vergrijzing neemt zowel de omvang als de complexiteit van die zorgvraag toe, waarbij naast medische ook sociale problemen een steeds grotere rol spelen. Door het personeelstekort kan de zorgsector deze toenemende vraag niet volledig opvangen, waardoor de rol van mantelzorgers belangrijker wordt. Tegelijkertijd zal mantelzorg minder beschikbaar zijn, omdat er relatief minder mensen zijn die deze zorg kunnen bieden terwijl de behoefte juist groeit. Hierdoor zal de druk op mantelzorgers in de toekomst verder toenemen en neemt ook hun behoefte aan ondersteuning bij mantelzorgtaken toe (bron RIVM).

De uitvoeringsagenda

Er is vanuit de gemeenteraad veel aandacht voor mantelzorgers, en zij hebben verzocht om het mantelzorgbeleid te evalueren. In 2024 hebben we daarom ons mantelzorgbeleid onderzocht om te beoordelen in hoeverre het nog aansluit bij de huidige ontwikkelingen op het gebied van mantelzorg. Uit die evaluatie zijn meerdere aanbevelingen gekomen, die we in deze uitvoeringsagenda zullen oppakken. De evaluatie vormt samen met de ingediende moties van de gemeenteraad en landelijke onderzoeken de basis van deze agenda.

In deze uitvoeringsagenda verstaan we onder mantelzorg: *Mantelzorg is onbetaalde en langdurige zorg die iemand geeft aan een naaste met een beperking, ziekte of kwetsbaarheid, zoals een familielid, vriend of buur. Deze zorg overschrijdt de normale, dagelijkse hulp en is gebaseerd op een persoonlijke band of sociale relatie. Het kan bestaan uit hulp bij dagelijkse activiteiten, persoonlijke verzorging, emotionele steun, of het regelen van zaken.*

De grootste uitdaging binnen deze uitvoeringsagenda is de toenemende vraag naar mantelzorgondersteuning, de krapte op de arbeidsmarkt en de beperkte financiële middelen.
De uitvoeringsagenda zal daarom inzetten op activiteiten:

- met een grote impact;
- ter voorkoming van overbelasting (preventie);
- gericht op collectieve ondersteuning van mantelzorgers;
- die professionals, werkgevers, leraren etc. informeren over hoe zij mantelzorgers het beste kunnen ondersteunen;
- gericht op een inclusieve ondersteuning die rekening houdt met diversiteit in situatie en behoefte;
- gericht op integrale afstemming tussen beleidsdomein over het thema mantelzorg.

Mantelzorg in Nijmegen - Feiten & cijfers

IN 2024 GEEFT

10%

van de inwoners aan mantelzorger te zijn

IN 2024 WERKTE

50%

van de mantelzorgers meer dan 20 uur per week

IN 2024 WAS

61%

van de mantelzorgers een vrouw

LEEFTIJD VAN DE MANTELZORGERS

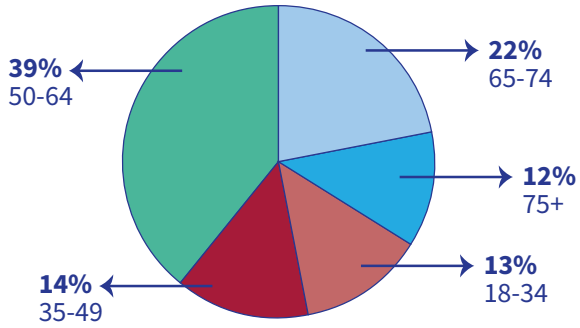

Maar liefst 61% van de mantelzorgers is tussen de 50 en 75 jaar. In deze leeftijdsgroep bevindt zich bovendien het grootste potentiële aantal toekomstige mantelzorgers voor de komende jaren.

HET AANTAL MANTELZORGERS PER STADSDEEL

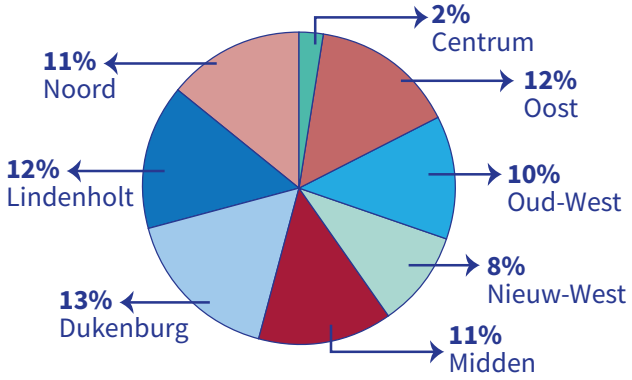

MIGRATIEACHTERGROND

18%

Slechts 18% van de mantelzorgers heeft een migratieachtergrond, wat lager is dan verwacht. Mogelijk herkennen mantelzorgers met een migratieachtergrond zich niet in de term ‘mantelzorg’. Tegelijkertijd horen we in de praktijk regelmatig dat juist deze groep mantelzorgers extra ondersteuning nodig heeft bij het uitvoeren van hun zorgtaken.

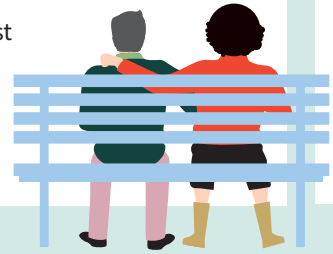

BRON GGD GEZONDHEIDSMONITOR

De gegevens op deze pagina zijn afkomstig van de GGD gezondheidsmonitor 2024. Het is informatie die opgegeven is door inwoners zelf.

Mantelzorg in Nijmegen - Feiten & cijfers

MANTELZORGERPOTENTIEEL 2025 TOT 2040

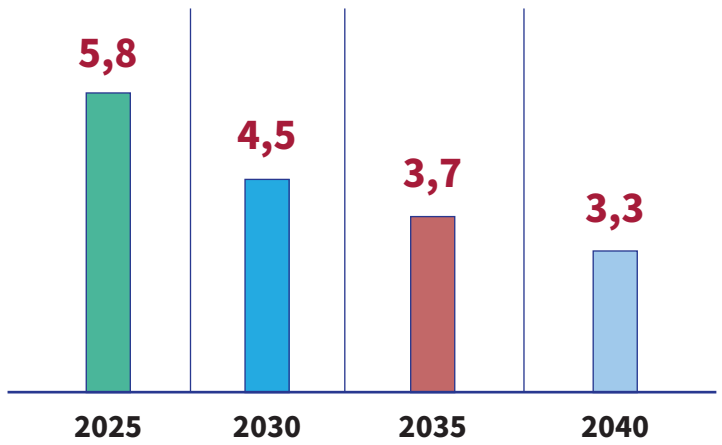

TOELICHTING MANTELZORGPOTENTIEEL

Mantelzorgpotentieel is de verhouding tussen de leeftijdsgroep waar die veel gebruik maakt van mantelzorg ten opzichte van de leeftijdsgroep die veel mantelzorg geeft. Voor het mantelzorgpotentieel hebben wij de leeftijdsgroep 50 tot 70 jaar gebruikt voor de mantelzorgers en 80 jaar en ouder voor de ontvanger van mantelzorg. Op basis van deze theorie en de bevolkingsprognose hebben we in beeld gebracht hoeveel mantelzorgers er beschikbaar zijn per oudere. Deze methodiek wordt landelijk in diverse onderzoeken gebruikt.

Het mantelzorgpotentieel geeft een beeld van de ontwikkelingen de komende jaren. Echter is het geen harde wetenschap en kunnen we op dit moment geen betrouwbare voorspellingen doen.

Er zijn namelijk een aantal belangrijke kanttekeningen aan deze methodiek:

- Deze methodiek kijkt naar verhoudingen binnen onze gemeentegrenzen, echter gaat mantelzorg over gemeentegrenzen heen.
- Mantelzorg ontstaat vanuit een relatie, dit wordt niet meegenomen in deze methodiek.
- Het mantelzorgpotentieel kijkt naar de zorg voor ouderen en neemt andere vormen van zorg niet mee. De verwachting is dat andere vormen redelijk stabiel blijven.
- Ontwikkelingen rondom gezond ouder worden blijven buiten beschouwing. Mogelijk blijven inwoners langer zelfstandig en is er pas op een later moment mantelzorg nodig.

Onze focus

We zetten ons in voor een omgeving waarin mantelzorgers eenvoudig toegang hebben tot informatie en ondersteuning, en waarin hun inzet wordt erkend en gewaardeerd. Door beginnende mantelzorgers vroeg te bereiken, kunnen we overbelasting voorkomen. Tegelijkertijd bieden we intensievere ondersteuning aan wie dat nodig heeft. Op deze manier creëren we een krachtig ondersteuningssysteem waarin mantelzorgers op een manier kunnen zorgen die bij hen past én vol te houden is. Binnen dit systeem vormt Sterker Mantelzorg Nijmegen het expertisecentrum op het gebied van mantelzorg (zie pagina 9 voor meer informatie).

Wij richten ons binnen deze uitvoeringsagenda op de vier V's:

1. Het *vinden* van mantelzorgers
2. Het *versterken* van de positie en regie van mantelzorgers
3. Het *verlichten* van de taak van mantelzorgers
4. Het *verbinden* van informele en formele ondersteuning en zorg

In onze programmabegroting zijn de ambitie en doelstellingen voor mantelzorgondersteuning vastgesteld. Met deze uitvoeringsagenda geven we hieraan concreet invulling en werken we gericht aan de realisatie ervan.

Ambitie: Inwoners voeren eigen regie over hun leven, gezin en gezondheid en actief deelnemen aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar.

Doel: Inwoners van Nijmegen kijken naar elkaar om in het dagelijks leven.

Activiteit: Wij stimuleren en ondersteunen mantelzorgers door het subsidiëren van Sterker Mantelzorg Nijmegen, het subsidiëren van diverse initiatieven ter ondersteuning van mantelzorgers en het aanbieden van verschillende vormen van respijtzorg.

AFBAKENING

In deze uitvoeringsagenda staat onze gemeentelijke verantwoordelijkheid centraal om mantelzorgers te ondersteunen en te waarderen, zoals vastgelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo) en de Jeugdwet.

Binnen de uitvoeringsagenda valt:

- Focus op de mantelzorger
- Informatie over ondersteuningsmogelijkheden voor mantelzorgers vanuit de Wmo
- Focus op diverse typen mantelzorgers
- Algemene Wmo-voorzieningen ten behoeve van mantelzorgers

Buiten de uitvoeringsagenda valt:

- Focus op de zorgvrager
- Informatie over financiële regelingen
- Ondersteuning voor zorgvragers
- Wmo-maatwerkvoorzieningen en toegang daartoe
- Jeugdwet-maatwerkvoorzieningen en toegang daartoe
- Participatiewet
- Ondersteuning via de Zorgverzekeringswet of de Wet langdurige zorg

EVALUATIE MANTELZORGBELEID 2024

In het voorjaar van 2024 hebben we het mantelzorgbeleid geëvalueerd.
De belangrijkste bevindingen zijn:

- Mantelzorgers vormen een diverse groep met uiteenlopende behoeften aan ondersteuning en respijtzorg.
- De toegankelijkheid van de mantelzorgondersteuning kan worden verbeterd.
- Er is een uitgebreid aanbod aan mantelzorgondersteuning en respijtzorg beschikbaar.

Op basis van de evaluatie zijn er twee overkoepelende aanbevelingen:
- Het tijdig bereiken, informeren en ondersteunen van de mantelzorger, zodat overbelasting voorkomen kan worden en;
- Een integrale benadering van mantelzorg is wenselijk waarbij het beleid op dit gebied verbonden wordt met andere gemeentelijke beleidsterreinen.

Voor meer informatie over de evaluatie verwijzen we u naar het evaluatierapport.

FINANCIËN

Vanaf 2026 is er per jaar €833.167 voor de ondersteuning van de doelgroep mantelzorgers beschikbaar gesteld door de gemeenteraad. Aanvullend is er €82.234 beschikbaar vanuit GALA middelen voor 2026. Mogelijk worden deze voortgezet in 2027 en 2028. In totaal is er in 2026 €916.622 beschikbaar. Met dit budget kunnen we alle activiteiten uit de uitvoeringsagenda uitvoeren. Er zijn ook enkele onderzoeksactiviteiten in deze agenda opgenomen, mocht daaruit komen dat er aanvullende ondersteuning nodig is die niet past binnen het financiële kader, dan zal de gemeenteraad gevraagd worden voor extra budget binnen het reguliere begrotingsproces. Wanneer dit niet mogelijk is, worden de activiteiten in deze uitvoeringsagenda opnieuw geprioriteerd.

Aangekondigd is dat er extra middelen voor 2026 beschikbaar komen vanuit het Hoofdlijnenakkoord voor de ouderenzorg (HLO). Het gaat waarschijnlijk om een bedrag van €175.000 per jaar. Mogelijk worden deze middelen ook van 2027-2030 voortgezet. Wanneer er meer bekend is, zullen deze middelen opgenomen worden in deze uitvoeringsagenda en zullen we extra inzetten op het verlichten van de regeltaken van mantelzorgers.

Naast dit totale budget voor mantelzorg worden er ook ondersteuningsvormen voor mantelzorgers uit andere budgetten bekostigd. Voorbeelden hiervan zijn maatjesproject en maatwerkvoorzieningen vanuit de Wmo.

PRIORITEITEN

Er is momenteel voldoende financiële ruimte beschikbaar om alle in deze uitvoeringsagenda opgenomen activiteiten uit te voeren. Mocht er toch financiële krapte ontstaan dan maken we gebruik van de aangegeven prioriteiten in de bijlages. Prioriteit 1 duidt op hoge prioriteit, prioriteit 2 op middelmatige prioriteit en prioriteit 3 op lage prioriteit.

MONITORING VOORTGANG

Sterker Mantelzorg Nijmegen voert grotendeels de uitvoeringsagenda uit. We monitoren de inzet en de impact van Sterker Mantelzorg Nijmegen door middel van de jaarlijkse verantwoordingen en de kwartaalgesprekken. Op basis van deze verantwoordingen en gesprekken sturen we bij waar nodig. Voor de overige activiteiten geldt dat we deze afzonderlijk monitoren. In de bijlage is aangegeven hoe en wanneer de monitoring plaatsvindt.

EVALUATIE

Hoewel deze agenda loopt tot 2029, is ons werk daarmee niet afgerond. Het blijft de komende jaren van groot belang om mantelzorgers in onze stad voldoende te ondersteunen. Daarom voeren we in 2029 een nieuwe evaluatie uit naar ons mantelzorgbeleid. Daarbij onderzoeken we ook de kwaliteit van het ondersteuningsaanbod en de mate waarin dit aansluit bij de behoeften van mantelzorgers. Dit doen we in samenwerking met mantelzorgers en andere betrokken organisaties in de stad.

Verbinding met andere programma's, opgaven en akkoorden

Hieronder een overzicht van de belangrijkste programma's, opgaven en akkoorden waar deze agenda mee samenhangt.

LANDELIJK

- Het **Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)** is een samenwerking tussen gemeenten, zorgverzekeraars en andere partijen om de gezondheid en vitaliteit van inwoners te bevorderen. Het richt zich op preventie, het terugdringen van gezondheidsverschillen en het stimuleren van een gezonde leefstijl.
- Het **Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA)** is een uitbreiding van het Integraal Zorgakkoord (IZA). In AZWA staan vier doelen centraal: het terugdringen van personeelstekorten, verminderen van administratieve lasten via digitalisering en AI, bevorderen van domeinoverstijgende samenwerking tussen zorg en welzijn en het verbeteren van de toegankelijkheid en passende zorg.
- Het **Hoofdlijnenakkoord ouderenzorg (HLO)** is een samenwerkingsakkoord tussen overheid, zorg- en welzijnsorganisaties, ouderen- en patiëntenorganisaties met als doel de ouderenzorg in Nederland toekomstbestendig te maken: ouderen moeten zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen, met passende ondersteuning en zorg wanneer nodig.
- De **Mantelzorgagenda 2023-2026** is een beleidskader van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) dat als doel heeft de positie van mantelzorgers in Nederland te versterken door hen gelijkwaardig en écht ondersteund te laten deelnemen.

LOKAAL

- De **Woonzorgvisie van Nijmegen 2025-203**0 richt zich op het bieden van passende woonruimte en ondersteuning voor senioren en aandachtsgroepen. Het doel is om meer levensloopgeschikte, geclusterde, en zorggeschikte woningen te creëren en bestaande woningen beter in te zetten voor deze doelgroepen. Ook het bieden van passende ondersteuning en zorg is het streven.
- De **Verordening Maatschappelijke Ondersteuning en Jeugdhulp** regelt hoe gemeente Nijmegen ondersteuning bieden aan inwoners die hulp nodig hebben bij zelfredzaamheid, participatie of jeugdzorg. Het beschrijft de rechten en plichten van inwoners en gemeenten, zoals het aanvragen van voorzieningen en de criteria voor toekenning.
- De **Kadernotitie "Samen werken, samen sterk" van Nijmegen** is een beleidskader gericht op het versterken van de sociale basis in de stad. Het stimuleert samenwerking tussen informele netwerken, professionele zorg en ondersteuning om inclusiviteit en solidariteit te bevorderen. Deze notitie benadrukt dat inwoners elkaar ondersteunen waar mogelijk, zodat schaarse professionele zorg beschikbaar blijft voor degenen die dit het hardst nodig hebben.
- De **Visie op gezondheid 2040 en de Uitvoeringsagenda Gezondheid 2025-2028** van Nijmegen richten zich op het bevorderen van gezondheid en welzijn voor alle inwoners van de stad. Het beleid legt de nadruk op preventie, vermindering van gezondheidsverschillen en versterking van een gezonde leefomgeving.

Het expertisecentrum Sterker Mantelzorg Nijmegen

Gedurende de looptijd van deze uitvoeringsagenda willen we de positie van Sterker Mantelzorg Nijmegen als expertisecentrum verder versterken. Sterker Mantelzorg Nijmegen maakt onderdeel uit van Sterker en wordt volledig gesubsidieerd door de gemeente Nijmegen. Het is belangrijk dat er één herkenbare plek is waar mantelzorgers en professionals met al hun vragen over mantelzorg terechtkunnen.

Waar mogelijk ondersteunen we mantelzorgers indirect via het expertisecentrum. Als dat niet voldoende blijkt, kunnen zij terecht bij het ondersteuningscentrum voor collectieve ondersteuning. Voor een kleine, zeer kwetsbare groep is bovendien individuele ondersteuning beschikbaar. Op deze manier zorgen we ervoor dat zoveel mogelijk mantelzorgers geholpen worden binnen de beschikbare financiële en personele middelen.

Expertisecentrum voor Nijmeegse professionals

Een expertisecentrum mantelzorg fungeert als vraagbaak en kenniscentrum voor professionals, werkgevers, scholen en andere betrokken partijen. Het centrum zorgt ervoor dat zij mantelzorgers effectief kunnen ondersteunen, binnen hun eigen rol en verantwoordelijkheid.

Kerntaken van een expertisecentrum mantelzorg zijn onder meer:

- Organiseren van netwerkbijeenkomsten, trainingen en productontwikkeling om kennis en vaardigheden over te dragen
- Het proactief op de kaart zetten van het thema mantelzorg bij professionals, werkgevers, scholen en andere betrokken partijen.
- Signaleren en rapporteren van lacunes in mantelzorgondersteuning aan gemeente en relevante organisaties.
- Meedenken over mantelzorgbeleid, het initiëren van innovatieprojecten en het versterken van bewustzijn rondom mantelzorg.
- Verschaffen van toegankelijke informatie aan beroepskrachten, mantelzorgers en andere betrokkenen.

Ondersteuningscentrum voor Nijmeegse mantelzorgers

Naast het expertisecentrum biedt Sterker Mantelzorg Nijmegen ook ondersteuning aan mantelzorgers zelf. Dé mantelzorger bestaat niet, want elke mantelzorger leeft in een andere situatie met eigen ondersteuningsvragen. De één voelt zich gesteund door contact met andere mantelzorgers, terwijl een ander juist graag praktische hulp wil. Sterker Mantelzorg Nijmegen biedt drie soorten ondersteuning aan mantelzorgers:

- Informatie en advies: Mantelzorgers kunnen baat hebben bij toegang tot betrouwbare informatie over de aandoeningen van hun naasten, regelingen rondom werk, mogelijkheden voor het samenwonen van zorgvrager en mantelzorgers en beschikbare hulpmiddelen. Advies en begeleiding door professionals kunnen hen helpen beter om te gaan met hun zorgtaak.
- Emotionele ondersteuning: Mantelzorgers hebben vaak behoefte aan emotionele steun en begrip. Dit kan geboden worden door mantelzorgconsulenten of door deelname aan lotgenotengroepen waar ze ervaringen kunnen delen met anderen in vergelijkbare situaties.
- Opleiding en training: Trainingen en workshops kunnen mantelzorgers leren hoe ze beter voor hun naasten kunnen zorgen en tegelijkertijd voor zichzelf. Dit kan variëren van praktische zorgvaardigheden tot stressmanagement en zelfzorgstrategieën.

1 Het vinden van mantelzorgers

WAAROM DIT THEMA?

Veel mensen realiseren zich niet dat ze mantelzorger zijn, omdat zij hun zorgtaak vaak als vanzelfsprekend beschouwen: het hoort gewoon bij en het woord “mantelzorger” voelt afstandelijk. Dit gebrek aan zelfherkenning betekent dat zij zich niet durven te melden of zelfs niet weten dat zij in aanmerking komen voor hulp. Voordat we aan de slag kunnen met het versterken, verlichten en verbinden, is het daarom essentieel om mantelzorgers eerst te vinden.

Het blijkt in de praktijk vaak lastig om direct in contact te komen met mantelzorgers. Mantelzorgers staan vaak niet op de voorgrond en de focus ligt hoofdzakelijk bij de zorgvrager. Om toch met mantelzorgers in contact te komen is het belangrijk om op zoek te gaan naar de natuurlijke vindplaatsen door het leef-, welzijns- en zorgpad van mantelzorgers te volgen.

Het leefpad van een mantelzorger verloopt via de route van het dagelijks leven. Jongeren bevinden zich op plekken zoals scholen, sportverenigingen en uitgaansgelegenheden. Oudere mantelzorgers zijn vaak te vinden bij specifieke verenigingen, zoals bijvoorbeeld een leesclub, kerkgenootschap of ouderenbond. Mantelzorgers die werken zijn te bereiken via hun werkplek en kinderen via scholen. Bovengenoemde locaties bieden daarom waardevolle mogelijkheden om mantelzorgers te bereiken en hen juist op die plekken van relevante informatie te voorzien.

De tweede route is het zogenaamde welzijnspad: dat is de route waarlangs mantelzorgers en hun naasten ondersteuning ontvangen. Denk bijvoorbeeld aan welzijnsorganisaties, wijkcentra, alzheimercafé en de vrijwilligerscentrale. De laatste route richt zich op het zorgpad en bestaat uit eerstelijnszorg en tweedelijnszorg. In de eerstelijnszorg betreft het onder meer huisartsen, praktijkondersteuners, maatschappelijk werkers, thuiszorgteams en paramedici. De tweedelijnszorg omvat zorginstellingen zoals ziekenhuizen, revalidatiecentra, verzorgings- en verpleeghuizen, en ggz-instellingen.

Persoonlijke verhalen helpen anderen zichzelf te herkennen: ‘Maar als die persoon mantelzorger is, dan ben ik het ook!’ Omdat mantelzorg zo divers is en veel mensen zorgen zien als iets vanzelfsprekends, zijn deze concrete voorbeelden cruciaal. Als iemand zich niet realiseert dat hij of zij mantelzorger is, wordt het lastig om passende ondersteuning te vinden. Uit evaluaties blijkt dat mantelzorgers vaak worstelen met de vraag welke hulp er is én waar die precies aangevraagd kan worden.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

We willen bereiken dat:

- Meer mantelzorgers zichzelf herkennen als mantelzorger en zij informatie kunnen vinden over ondersteuningsmogelijkheden langs hun leef-, welzijns- en zorgpad.
- Er passende en sprekende informatie beschikbaar is over ondersteuningsmogelijkheden voor mantelzorgers.

In bijlage 1 vindt u de concrete activiteiten voor het thema ‘Vinden’.

2 Het versterken van de positie en regie van mantelzorgers

WAAROM DIT THEMA?

Mantelzorg is waardevol, maar kan zowel lichamelijk als emotioneel zwaar zijn. Volgens de meest recente cijfers voelt ongeveer 19 % van de mantelzorgers zich zwaar belast, waaronder een aanzienlijk deel in de leeftijd van 45 tot 70 jaar. Het bieden van versterking stelt mantelzorgers in staat om regie te nemen en te behouden. Daarnaast biedt het hen keuzemogelijkheden om op een duurzame manier mantelzorg te verlenen, zonder zichzelf uit het oog te verliezen.

Mantelzorgers vervullen hun rol vaak uit liefde en vanzelfsprekendheid, maar zonder erkenning kan hun eigen kracht en regie onder druk komen te staan. Erkenning en waardering spelen een cruciale rol in het versterken van mantelzorgers. Veel mantelzorgers geven aan dat het gevoel dat hun inzet wordt gewaardeerd, een wereld van verschil maakt. Door expliciet aandacht te geven aan hun behoeften, grenzen en positieve ervaringen, groeit hun veerkracht. Zo kunnen zij zelf keuzes blijven maken en regie houden over hun mantelzorgtaken en daarmee over hun eigen leven.

De verantwoordelijkheid voor het erkennen en waarderen van mantelzorgers ligt bij de gemeente binnen de kaders van de Wmo. In Nijmegen stopt het mantelzorgcompliment in 2026. Daarom wordt er extra ingezet op het organiseren van diverse gezellige en ontspannende activiteiten rondom de Dag van de Mantelzorger, aangevuld met een attentie aan mantelzorgers als waardering voor hun inzet.

In de praktijk meldt de zorgvrager zich vaak als eerste met een ondersteuningsvraag, maar het is minstens zo belangrijk om expliciet aandacht te besteden aan de mantelzorger. Mantelzorgers voelen zich vaak niet vrij genoeg om hun grenzen aan te geven of een eigen ondersteuningsvraag te formuleren. Hierdoor blijft de focus meestal op de zorgvrager. Het is daarom essentieel dat naast het perspectief van de zorgvrager ook dat van de mantelzorger systematisch wordt meegenomen en erkend.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

De komende vier jaar gaan we inzetten op de volgende 3 doelen:

- De positie van mantelzorgers wordt versterkt door collectieve en individuele ondersteuning vanuit Sterker Mantelzorg Nijmegen.
- Professionals hebben oog voor de zorgvrager en de mantelzorger.
- Meer mantelzorgers voelen zich erkend en gewaardeerd.

In bijlage 2 vindt u de concrete activiteiten voor het thema versterken.

3 Het verlichten van de taak van mantelzorgers

WAAROM DIT THEMA?

Mantelzorgers combineren vaak meerdere rollen tegelijk waardoor overbelasting op de loer ligt. Het thema verlichten is van cruciaal belang omdat het helpt de draaglast te verminderen en zo overbelasting voorkomt. Door respijtzorg te bieden, ontstaat weer ruimte voor ontspanning, herstel en aandacht voor eigen behoeften. Wanneer mantelzorgers even kunnen 'uitademen', blijft hun betrokkenheid duurzaam én gezond.

Respijtzorg is tijdelijke vervangende zorg die mantelzorgers de gelegenheid biedt om even op adem te komen. Deze zorg kan variëren van een paar uur tot enkele dagen en wordt vaak geboden door vrijwilligers (bv. maatjesprojecten), professionals thuis of via dag- en logeeropvang.

Daarnaast heeft respijtzorg een preventief effect: het vermindert de kans op overbelasting, chronische stress en gezondheidsproblemen bij mantelzorgers. Onderzoek laat zien dat mantelzorgers zonder structurele onderbreking te maken krijgen met hogere risico's op depressie, een slechte gezondheid en zelfs verhoogde sterfte. Ook zien we dat in sommige situaties ontspoorde mantelzorg ontstaat. Hoe goed de bedoelingen ook zijn, als mantelzorgers de zorg voor hun naaste niet meer aan kunnen, lopen ze het risico om te ontsporen in gedrag dat ze zelf liever niet zouden willen vertonen. Dit komt voort uit onkunde, onwetendheid, onmacht en overbelasting. Respijtzorg biedt daarom niet alleen verlichting, maar is ook van groot maatschappelijk en economisch belang: de kwaliteit van leven stijgt en kostbare uitval of overbelasting wordt voorkomen.

Uit de evaluatie naar ons beleid rondom respijtzorg kwam naar voren dat mantelzorgers weinig gebruik maken van respijtzorg en vaak ook niet weten welke mogelijkheden er beschikbaar zijn. Tijdens de evaluatie is er specifiek gekeken naar het product logeeropvang (ook wel kortdurend verblijf genoemd). Dit product blijkt om meerdere redenen niet aan te sluiten bij de behoefte van zorgvragers en mantelzorgers. Dit maakt het voor de mantelzorger erg lastig om gebruik te maken van de logeeropvang.

Mensen die de diagnose dementie krijgen, krijgen een zorgtrajectbegeleider aangewezen die gefinancierd wordt vanuit de Zorgverzekeringswet. Deze begeleider regelt voor de zorgvrager en de mantelzorgers. Dit wordt als erg prettig ervaren en verlicht de regeltaken van de mantelzorger. Een soortgelijke vorm van ondersteuning is ook wenselijk voor mantelzorgers en naasten zonder dementie. Wanneer er extra middelen beschikbaar worden gesteld vanuit het Hoofdlijnenakkoord voor de ouderenzorg (HLO) gaan we hier extra op inzetten.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Om mantelzorgers effectief te ondersteunen, is het essentieel dat zij hun zorgtaken kunnen combineren met andere verantwoordelijkheden en voldoende ruimte hebben voor ontspanning. Daarom streven we naar een breed en passend aanbod van respijtzorg, zodat mantelzorgers tijdelijk kunnen worden ontlast. Daarnaast zorgen we voor duidelijke en toegankelijke informatie over de beschikbare respijtzorg, zodat mantelzorgers weloverwogen keuzes kunnen maken die aansluiten bij hun behoeften.

- Er is een divers en passend aanbod respijtzorg voor mantelzorgers.
- Er is heldere informatie beschikbaar over respijtzorg mogelijkheden.

In bijlage 3 vindt u de concrete activiteiten voor het thema verlichten.

4 Het verbinden van informele en formele ondersteuning en zorg

WAAROM DIT THEMA?

Mantelzorgers én formele zorgprofessionals opereren vaak in aparte werelden. In de praktijk ligt de focus van veel zorgprofessionals primair op de zorgvrager. Hierdoor blijft de mantelzorger regelmatig buiten beeld, terwijl hij of zij juist een cruciale schakel vormt in het zorgproces. Goede zorg vraagt daarom niet alleen om medische of professionele expertise, maar om afstemming tussen formele en informele zorg. Mantelzorgers beschikken over diepgaande, vaak unieke kennis van degene die zij ondersteunen. Zorgprofessionals brengen medische deskundigheid, structuur en toegang tot voorzieningen. Wanneer deze werelden elkaar ontmoeten en versterken, ontstaat samenhang in de zorg, groeit het wederzijds begrip en neemt de kans op overbelasting bij mantelzorgers af.

Een gecoördineerde en samenhangende aanpak van mantelzorg is daarom essentieel. Binnen de gemeente vraagt dit om nauwere samenwerking tussen verschillende gemeentelijke domeinen, zoals Wmo, welzijn, werk en inkomen, jeugd, economische zaken en wonen. Alleen wanneer deze disciplines elkaar vinden, kan er sprake zijn van een naadloze en passende ondersteuning. Ook buiten de gemeentegrenzen is verbinding nodig: met zorg- en welzijnsorganisaties, huisartsen, scholen, werkgevers en andere relevante partners. Training en scholing kunnen hen helpen mantelzorgers tijdig te herkennen, serieus te nemen en daadwerkelijk te ondersteunen. Zo ontstaat een netwerk dat mantelzorgers niet alleen ondersteunt bij praktische hulpvragen, maar ook bij het vinden van balans tussen zorg, werk, school en eigen leven. Bij het vinden van deze balans, hebben bijvoorbeeld werkgevers en scholen een belangrijke verantwoordelijkheid.

Verbinden betekent bovendien dat mantelzorgers zelf actief betrokken worden bij beleid en uitvoering. Zij weten immers het beste waar de knelpunten liggen en welke ondersteuning in de praktijk werkt. Door mantelzorgers een stem te geven en hun ervaringen structureel mee te nemen, wordt beleid niet óver hen gemaakt, maar mét hen. Dit doen we door mantelzorgers te betrekken bij de acties die zijn opgenomen in de bijlages. Per actie kijken we hoe we mantelzorgers het beste kunnen betrekken. Bij de campagne voor mantelzorgers hebben we bijvoorbeeld een doelgroepenonderzoek uitgevoerd en mantelzorgers gevraagd wat zij van de ontwikkelde folders vonden.
Kortom, het thema verbinden draait om het creëren van een sterk en samenhangend zorg- en ondersteuningsnetwerk waarin mantelzorgers gezien, gehoord en gesteund worden. Alleen door gezamenlijk op te trekken kunnen we zorgen voor duurzame mantelzorg, die goed is voor zowel de zorgvrager, de mantelzorger als de samenleving als geheel.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Ons doel is om mantelzorgers beter te ondersteunen door samenwerking en samenhang te versterken, zodat zij hun zorgtaak duurzaam en met voldoening kunnen vervullen.

- Mantelzorgers worden structureel gezien, gehoord en erkend als volwaardige partners in de zorg.
- Een breed netwerk van zorg- en welzijnsorganisaties, huisartsen, scholen en werkgevers werken samen om mantelzorgers vroegtijdig te herkennen, serieus te nemen en tijdige, passende ondersteuning te bieden.
- Gemeentelijke domeinen werken samen aan een integrale mantelzorgaanpak.

In bijlage 4 vindt u de concrete activiteiten voor het thema verbinden.

Bijlagen

BIJLAGE 1: ACTIVITEITEN VINDEN

Activiteit	**Doel** *Wat willen we bereiken?*	**Doelgroep** *Op wie is het gericht?*	**Betrokken organisaties** *Wie zijn er betrokken?*	**Wanneer** *Wanneer vindt het plaats?*	**Prioriteit** *Welke prioriteit heeft de activiteit?*	**Monitoring** *Wanneer vindt de monitoring plaats?*
Communicatiecampagne mantelzorg	Een gerichte campagne met ervaringsverhalen van mantelzorgers. Daarnaast zal duidelijk gemaakt worden dat mantelzorgers terecht kunnen bij Sterker Mantelzorg Nijmegen met al hun vragen. Voor deze campagne wordt de expertise van een communicatiebureau ingezet. Het is een digitale en fysieke campagne. Daarnaast worden er berichten geplaatst in de wijkbladen en worden de folder in meerdere talen aangeboden.	Mantelzorgers	Gemeente Nijmegen en Sterker Mantelzorg Nijmegen	Eind 2025 start de campagne die jaarlijks herhaald wordt. Het vertalen van de folders volgt eind 2026.	1	Na iedere boost van de campagne wordt het aantal aanmeldingen bij Sterker Mantelzorg Nijmegen gemeten en het gebruik van de website.
Doorontwikkelen gemeentelijke website over mantelzorg	Het is van belang dat de informatie op de gemeentelijke website actueel blijft en aansluit bij de behoeften van de gebruikers. Daarnaast wordt de site uitgebreid met informatie over werk en mantelzorg, en wonen en mantelzorg. Er wordt gezorgd dat de informatie aansluit bij de website van Sterker Mantelzorg Nijmegen.	Mantelzorgers	Gemeente Nijmegen	2026	1	Nadat de website gereed is wordt bij een aantal professionals en een aantal mantelzorgers getoetst of informatie begrijpelijk is.
Doorontwikkelen website Sterker Mantelzorg Nijmegen	Er wordt onderzocht of de website goed aansluit bij de informatiebehoefte van mantelzorgers en professionals. Aan de hand hiervan wordt de website doorontwikkeld. Daarnaast wordt de website aangevuld met informatie over werk en mantelzorg, en wonen en mantelzorg.	Mantelzorgers en professionals	Sterker Mantelzorg Nijmegen	2026	1	Nadat de website gereed is wordt bij een aantal professionals en een aantal mantelzorgers getoetst of informatie passend is.
Informatie over ondersteuningsmogelijkheden is beschikbaar langs het leef-, welzijns- en zorgpad van mantelzorgers	Het is belangrijk dat mantelzorgers gemakkelijk toegang hebben tot relevante informatie. Deze informatie gaan we aanbieden lang het leef-, welzijns- en zorgpad van mantelzorgers. Denk hierbij aan: scholen, sportverenigingen, wijkcentra, wijkbladen, migrantenorganisaties, uitgaansgelegenheden, kerkgenootschap, ouderenbond, werk, kinderdagverblijven, de bibliotheek, STIPS, online platforms, huisartsen, het Wmo-loket, thuiszorgteams, paramedici en ziekenhuizen. Daarnaast worden er berichten geplaatst in de wijkbladen en worden de folder in meerdere talen aangeboden.	Mantelzorgers	Sterker Mantelzorg Nijmegen	Doorlopend	2	Reguliere verantwoording Sterker: Er wordt gekeken of er meer contact wordt gezocht met Sterker Mantelzorg Nijmegen.
Onderzoek naar de inzet van AI voor informatie en advies	Er is een grote groep beginnende en minder belaste mantelzorgers, die vooral op zoek zijn naar informatie en advies. Er zal onderzocht worden of AI een aanvulling is op het huidige aanbod van informatie en advies.	Digitaalvaardige mantelzorgers	Gemeente Nijmegen in afstemming met Sterker Mantelzorg Nijmegen	2027 (voor het onderzoek) 2028-2029 (mogelijke pilot)	3	Afhankelijk van de pilot.

BIJLAGE 2: ACTIVITEITEN VERSTERKEN

Activiteit	**Doel** *Wat willen we bereiken?*	**Doelgroep** *Op wie is het gericht?*	**Betrokken organisaties** *Wie zijn er betrokken?*	**Wanneer** *Wanneer vindt het plaats?*	**Prioriteit** *Welke prioriteit heeft de activiteit?*	**Monitoring** *Wanneer vindt de monitoring plaats?*
Waardering voor mantelzorgers in de stad	Sterker Mantelzorg Nijmegen zorgt jaarlijks voor een presentje voor mantelzorgers en diverse gezellige en ontspannende activiteiten op de dag van de mantelzorg ter waardering van hun inzet.	Mantelzorgers	Gemeente Nijmegen en Sterker Mantelzorg Nijmegen	Doorlopend	1	Monitoring vindt plaats na de dag van de mantelzorg en het uitdelen van de presentjes.
Collectieve ondersteuning Sterker Mantelzorg Nijmegen	Collectieve ondersteuning voor mantelzorgers richt zich op het bieden van algemene, groepsgerichte hulp die het welzijn van mantelzorgers bevordert en hen versterkt in hun zorgtaak. Deze vorm van ondersteuning wordt geboden door Sterker Mantelzorg Nijmegen.	Mantelzorgers	Sterker Mantelzorg Nijmegen	Doorlopend	1	Reguliere verantwoording Sterker
Wmo consulenten, ouderenadviseurs en buurtteams (volwassenen en Jeugd en Gezin) hebben oog voor zorgvrager èn mantelzorger.	Wmo-consulenten, ouderenadviseurs en buurtteams spelen een cruciale rol in het ondersteunen van zowel zorgvragers als mantelzorgers. We informeren en trainen professionals om mantelzorgers te betrekken bij het keukentafelgesprek en hun positie te bespreken.	Wmo consulenten, ouderenadviseurs en buurtteams	Gemeente Nijmegen en Sterker Mantelzorg Nijmegen	2027 en 2029	2	Reguliere verantwoording Sterker
Individuele ondersteuning Sterker Mantelzorg Nijmegen	Individuele ondersteuning voor mantelzorgers, helpt om de zorg vol te houden en tegelijkertijd voor zichzelf te blijven zorgen. Deze vorm van ondersteuning wordt geboden door Sterker Mantelzorg Nijmegen.	Mantelzorgers	Sterker Mantelzorg Nijmegen	Doorlopend	3	Reguliere verantwoording Sterker

BIJLAGE 3: ACTIVITEITEN VERLICHTEN

Activiteit	**Doel** *Wat willen we bereiken?*	**Doelgroep** *Op wie is het gericht?*	**Betrokken organisaties** *Wie zijn er betrokken?*	**Wanneer** *Wanneer vindt het plaats?*	**Prioriteit** *Welke prioriteit heeft de activiteit?*	**Monitoring** *Wanneer vindt de monitoring plaats?*
Respijtzorg voor ouders met een kind met een boven gebruikelijke ondersteuningsbehoefte	Vanuit de jeugdwet kunnen verschillende zorgmodules worden ingezet als een vorm van respijtzorg. Respijtzorg is bedoeld om ouders die langdurig en intensief zorgen voor hun kind met een boven gebruikelijke ondersteuningsbehoefte tijdelijk te ontlasten. Het doel is dat ouders en het gezin de zorgtaken op een gezonde manier kunnen volhouden en overbelasting wordt voorkomen. Een voorbeeld hiervan is Zorgoppas.	Ouders van kinderen met een boven gebruikelijke ondersteuningsbehoefte	Gecontracteerde aanbieders	Doorlopend	1	Via contractmanagers
Gezinsondersteunende zorg	Gezinsondersteunende zorg is een voorziening die ouders ondersteunt bij de opvoeding en verzorging van hun kind met een intensieve zorgvraag. De ondersteuning richt zich niet alleen op het kind zelf, maar op het hele gezin dus ook op eventuele broertjes en zusjes. Deze zorg is er voor gezinnen die dit het hardst nodig hebben, en helpt om het dagelijkse leven thuis beter vol te houden.	Ouders van kinderen met een boven gebruikelijke ondersteuningsbehoefte	Gecontracteerde aanbieders	Doorlopend	1	Via contractmanagers
Logeeropvang	Het product logeeropvang (voorheen kortdurend verblijf) is in 2025 opnieuw aanbesteed. De nieuwe contracten gaan per 2026 in. Tijdens de aanbesteding is rekening gehouden met de input vanuit de evaluatie mantelzorg en respijtzorg. Gezien de toenemende vergrijzing en daarmee toenemende druk op mantelzorgers van senioren, is de doelgroep uitgebreid naar 18+, in plaats van 18-65 jaar.	Voor de zorgvrager van (dreigende) overbelaste mantelzorgers	Diverse aanbieders en de Buurtteams voor de toegang tot de logeeropvang	Doorlopend	1	Via contractmanagers
Logeerarrangement voor mensen met dementie	Het Odensehuis heeft een logeerarrangement voor mensen met Dementie. De ervaringen met dit logeerarrangement zijn erg goed en daarom willen we dit aanbod behouden de komende jaren. Wanneer de vraag groeit, willen we het aanbod verder uitbreiden.	Mensen met dementie ter ontlasting van mantelzorgers	Odensehuis	Doorlopend	1	Tijdens de jaarlijkse verantwoording.
De Hulpdienst Nijmegen	Al diverse jaren ondersteunt de Hulpdienst Nijmegen mantelzorgers door middel van praktische diensten (bijv. tuinhulp) en maatjes. We willen de komende jaren de subsidierelatie met de hulpdienst voortzetten.	Mantelzorgers en zorgvragers	De Hulpdienst Nijmegen	Doorlopend	1	Structureel wordt gemonitord doormiddel van halfjaar gesprekken en jaarlijkse verantwoording.
Dagbesteding senioren	In Nijmegen hebben we een breed aanbod van dagbesteding voor mensen met ouderdomsproblematiek. Deze vorm van dagbesteding is vrij toegankelijk. De ervaringen van de deelnemers en mantelzorgers zijn goed. Om deze reden worden nieuwe meerjarenafspraken gemaakt	Mantelzorgers en zorgvragers	Gemeente Nijmegen en aanbieders dagbesteding Senioren	Doorlopend	1	Structureel wordt gemonitord door middel van halfjaarlijkse verantwoordingen. Aanvullend vindt er een kwaliteitscheck de komende 4 jaar plaats bij iedere aanbieder.

Activiteit	**Doel** *Wat willen we bereiken?*	**Doelgroep** *Op wie is het gericht?*	**Betrokken organisaties** *Wie zijn er betrokken?*	**Wanneer** *Wanneer vindt het plaats?*	**Prioriteit** *Welke prioriteit heeft de activiteit?*	**Monitoring** *Wanneer vindt de monitoring plaats?*
Informatie over ontspoorde mantelzorg	Veilig Thuis Gelderland Zuid geeft onder de titel “Ouderenmishandeling” informatie en advies over wat te doen bij ontspoorde mantelzorg. Daar ontspoorde mantelzorg niet alleen bij ouderen voorkomt kijken we op welke wijze bij Sterker Mantelzorg Nijmegen informatie over hulp bij ontspoorde mantelzorg meer bekendheid gegeven kan worden.	Mantelzorgers, zorgvragers, naasten en professionals	Veilig Thuis Gelderland Zuid, Sterker Mantelzorg Nijmegen	Doorlopend	1	Structureel tijdens de jaarlijkse verantwoordingen.
Parkeervergunning mantelzorgers	In Nijmegen is het mogelijk om een mantelzorgersparkeervergunning aan te vragen. Deze parkeervergunning willen we de komende jaren beschikbaar houden voor mantelzorgers.	Mantelzorgers	Parkeervergunningen	Doorlopend	1	Structureel
Onderzoek naar mogelijke aanvullingen voor het aanbod van respijtzorg	Gemeente Nijmegen zoekt de komende periode door naar een verbreding van het aanbod van respijtzorg, zodat meer mantelzorgers en hun naaste daar vanzelfsprekender gebruik van maken. Hierbij wordt ook gekeken naar het ondersteunen bij regeltaken.	Mantelzorgers	Gemeente Nijmegen	2026-2027	2	Niet van toepassing.
Opvang thuis (overdag)	Sterker Mantelzorg Nijmegen is de toegangspoort tot deze ondersteuning, er hoeft geen officiële indicatie afgegeven te worden.	Sterker Mantelzorg Nijmegen is de toegangspoort tot deze ondersteuning, er hoeft geen officiële indicatie afgegeven te worden.	Gemeente Nijmegen, Hups en Sterker Mantelzorg Nijmegen	Doorlopend	2	Tijdens het jaargesprek met Sterker Mantelzorg Nijmegen en Hups
Nachtopvang thuis	In 2025 zijn wij gestart met een pilot voor nachtopvang thuis. Uit diverse onderzoeken is naar voren gekomen dat mantelzorgers behoefte hebben aan opvang ’s nachts, maar dat in diverse situatie een logeeropvang elders niet passend is. We willen deze pilot voorzetten. Sterker Mantelzorg Nijmegen is de toegangspoort tot deze ondersteuning, er hoeft geen officiële indicatie afgegeven te worden.	(Dreigende) overbelaste mantelzorgers	Gemeente Nijmegen, Hups en Sterker Mantelzorg Nijmegen	2025-2026 Bij succes van de pilot wordt dit structureel aanbod.	2	Eind 2026 wordt gemonitord aan de hand van het aantal mantelzorgers die gebruik hebben gemaakt van deze voorziening en hun ervaringen met deze voorziening.
Voorzorgcirkels	Voorzorgcirkels zijn netwerken van ongeveer 10 tot 15 inwoners- of adressen - in een buurt, die elkaar op verschillende manieren ondersteunen. Ze spreken met elkaar af dat ze voor elkaar klaarstaan en stemmen af hoe ze elkaar kunnen helpen. We blijven voorzorgcirkels ondersteunen om op deze manier de mantelzorgtaken te verlichten.	Inwoners die behoefte hebben aan een voorzorgcirkel	Sterker Ouderenwerk	Doorlopend	3	Reguliere verantwoording Sterker

BIJLAGE 4: ACTIVITEITEN VERBINDEN

Activiteit	**Doel** *Wat willen we bereiken?*	**Doelgroep** *Op wie is het gericht?*	**Betrokken organisaties** *Wie zijn er betrokken?*	**Wanneer** *Wanneer vindt het plaats?*	**Prioriteit** *Welke prioriteit heeft de activiteit?*	**Monitoring** *Wanneer vindt de monitoring plaats?*
Integrale samenwerking binnen gemeente Nijmegen	We gaan het mantelzorgbeleid verbinden met andere gemeentelijke beleidsterreinen zoals werk, inburgering, jeugd, bijstand, parkeren en wonen. Dit doen we door een presentatie over mantelzorg te geven aan diverse teams binnen de gemeente. Aanvullend wordt er ook geregeld een bericht over mantelzorg geplaatst op het intranet.	Medewerkers gemeente Nijmegen	Gemeente Nijmegen	2026-2029	1	Jaarlijks wordt een planning gemaakt van deze activiteit en aan het einde van het jaar wordt gekeken welke onderdelen uitgevoerd zijn en welk resultaat dit heeft opgeleverd.
Integrale afstemming toegang Wmo	We besteden aandacht aan de mantelzorgevaluatie bij de Wmo-consulenten. We gaan met de teamleiders van de Wmo consulenten in gesprek over hoe we de toegang tot de Wmo voor mantelzorgers (en hun cliënten) kunnen verlagen.	Beleids-adviseurs en IZ&L	Gemeente Nijmegen	2026	1	Niet van toepassing
Integrale afstemming over het thema wonen	In de Woonzorgvisie 2025 -2030 besteden we expliciet aandacht aan de positie van de mantelzorger. Dit betreft het informeren van welzijn- en zorgpartners over de mogelijkheden om mantelzorg gemakkelijker te combineren.	Welzijn- en zorgpartners	Gemeente Nijmegen	2026	1	Vanuit de Woonzorgvisie
Informeren van zorg-verleners, welzijns-medewerkers, werkgevers, scholen en vrijwilligers-organisatie over de rol van mantelzorgers	Sterker Mantelzorg Nijmegen krijgt een extra opdracht om te zorgen dat er meer oog is voor mantelzorgers in Nijmegen. Dit gaan zij doen door zorgverleners, werkgevers, scholen en vrijwilligersorganisaties actief te informeren over mantelzorgers, tools aan te reiken waarmee zij mantelzorgers laagdrempelig kunnen ondersteunen en actief te informeren over de rol van Sterker Mantelzorg Nijmegen.	Zorgverleners, werkgevers, scholen en vrijwilligers-organisaties	Sterker Mantelzorg Nijmegen	Doorlopend	1	Reguliere verantwoording Sterker
Samenwerking huisartsen	Sterker Mantelzorg Nijmegen krijgt een extra opdracht om de samenwerking met huisartsen te intensiveren. Veel zorgvragers en mantelzorgers komen bij de huisarts terecht en het is daarom belangrijk dat huisartsen actief doorverwijzen en voldoende oog hebben voor mantelzorgers.	Huisartsen	Sterker Mantelzorg Nijmegen	Doorlopend	1	Reguliere verantwoording Sterker
Samenwerking ziekenhuizen	Sterker Mantelzorg Nijmegen krijgt een extra opdracht om de samenwerking met ziekenhuizen te intensiveren. Veel zorgvragers en mantelzorgers komen in het ziekenhuis bij een specialist. Het is belangrijk dat er voldoende informatie beschikbaar is over mantelzorgondersteuning voor zowel mantelzorgers als ziekenhuisprofessionals.	Ziekenhuizen	Sterker Mantelzorg Nijmegen	Doorlopend	1	Reguliere verantwoording Sterker

Activiteit	**Doel** *Wat willen we bereiken?*	**Doelgroep** *Op wie is het gericht?*	**Betrokken organisaties** *Wie zijn er betrokken?*	**Wanneer** *Wanneer vindt het plaats?*	**Prioriteit** *Welke prioriteit heeft de activiteit?*	**Monitoring** *Wanneer vindt de monitoring plaats?*
Advies aan werkgevers over het ondersteunen van mantelzorgers	Een grote groep mantelzorgers heeft naast de mantelzorgtaak ook een betaalde baan. Veel verzuim wordt veroorzaakt door het combineren van mantelzorg en werk. Voor werkgevers is het belangrijk oog te hebben voor mantelzorgers en mantelzorgers passend te ondersteunen. Sterker Mantelzorg Nijmegen kan werkgevers hierbij adviseren.	Werkgevers	Sterker Mantelzorg Nijmegen	Doorlopend	1	Reguliere verantwoording Sterker
Samenwerking met migrantenorganisaties	Sterker Mantelzorg Nijmegen bereikt nog weinig mantelzorgers binnen de migrantengroepen die in Nijmegen wonen. Sterker Mantelzorg Nijmegen gaat samenwerken met migrantenorganisaties om hen te informeren over de rol van mantelzorgers en de mogelijkheden van ondersteuning. De Wegwijzer Cultureel sensitief werken van Mantelzorg Pro is een voorbeeld van een werkwijze die hiervoor ingezet kan worden.	Migrantenorganisaties	Sterker Mantelzorg Nijmegen en Bindkracht 10	Doorlopend	1	Reguliere verantwoording Sterker
Samenwerking met scholen	Sterker Mantelzorg Nijmegen bereikt nog weinig jonge mantelzorgers. Sterker Mantelzorg Nijmegen gaat intensiever samenwerken met scholen om hen te informeren over de rol van mantelzorgers en de mogelijkheden van ondersteuning.	Scholen	Sterker Mantelzorg Nijmegen	Doorlopend	1	Reguliere verantwoording Sterker
Integrale afstemming met Economische zaken van gemeente Nijmegen	We onderzoeken met de collega's van Economische zaken op welke wijze het thema mantelzorg geïntroduceerd kan worden bij het lokale bedrijfsleven. Daarbij leggen we verbinding met de activiteiten van Sterker Mantelzorg Nijmegen.	Collega's Economische zaken	Gemeente Nijmegen		2	Niet van toepassing